

ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง
Situation leadership among Institution educational and the
effectiveness of private Islamic schools in Phatthalung Province

ยุสุบ ดละหมาน

Yusub Donrahman

ศัจฉนันท์ แก้ววงศ์ศรี

Sajanun Kheowwongsri

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Hatyai University

soup.bk001@gmail.com

Received: 2 April 2024; Revised: 29 April 2024; Accepted: 29 August 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง 2) ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง 3) ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง และ 4) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง จำนวน 173 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น .923

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$, S.D. = 0.88) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้นำแบบผู้ขายความคิด 2) ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, S.D. = 0.81) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนรองลงมา คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนและด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 $r_{xy} = .692^{**}$) 4) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุงพบว่า ผู้บริหารควรมีการวางแผนการดำเนินงานให้เป็นระบบระยะเวลาการปฏิบัติงานและกำหนดส่งงานที่แน่นอน ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานในทุกๆ ด้าน และควรให้ความสำคัญในด้านการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำตามสถานการณ์, ประสิทธิผลของโรงเรียน, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the situational leadership of school administrators, 2) the effectiveness of private Islamic schools in Phatthalung province, 3) the relationship between situational leadership of school administrators with effectiveness of private Islamic schools in Phatthalung province, and 4) the development guidelines of situational leadership to enhancing the effectiveness of private Islamic schools in Phatthalung province. A case of 173 teachers were drawn from private Islamic schools in Phatthalung province. The instruments used were the questionnaires and in-depth interviews.

The results of this research were as follows:

1. The situational leadership of school administrators of private Islamic school in Phatthalung province was at the high level. ($\bar{X}=3.69$, S.D. = 0.88) The highest aspect was the selling leadership.

2. The effectiveness of private Islamic schools in Phatthalung province was at the high average. ($x=3.75$, S.D. = 0.81) The top aspect was a problem solving ability in the school. The school adaptability and development was at the second aspect. The third aspect was a positive attitude student, respectively.

3. The relationship between situational leadership of school administrators with effectiveness of private Islamic schools in Phatthalung province has a rather highly positive correlation with statistically significant at .01. ($r_{xy} = .692^{**}$)

4. The guidelines for developing situational leadership of school administrators in enhancing the effectiveness of private Islamic schools in Phatthalung province indicated that the executives should have a systematic operational plan, working duration, and deadlines. Authorities should encourage and support personnel to participate in every performance, and give precedence to the learning management in order to ensure effective teaching.

Key Words Situational leadership, effectiveness of School, administrator

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการบริหารโรงเรียน โดยการบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้สามารถที่จะดำเนินการได้หลายแนวทางทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สถานการณ์และช่วงเวลาถือว่าเป็นการบริหารโรงเรียนจะไม่มีสูตรสำเร็จที่ผู้บริหารคนใดจะนำไปใช้และก่อให้เกิดผลสำเร็จในลักษณะเดียวกันเพราะการบริหารงานสู่ความสำเร็จจะต้องเป็นไปในลักษณะบูรณาการ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีหลักการบริหารประสบการณ์และคุณลักษณะของผู้บริหาร โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำของครูและบุคลากรในโรงเรียน (พัทธกานต์ อู่ทอง, 2559) การดำเนินการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกแห่งจะสัมฤทธิ์ผลดังเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยกลยุทธ์ในการบริหารให้เหมาะสมเพื่อจะได้เสริมสร้างให้สถานศึกษาบรรลุผลสัมฤทธิ์สู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา (นงลักษณ์ ใจฉลาด, 2556)

ความสำเร็จขององค์กรย่อมมาจากการบริหารจัดการภายในองค์กรและการบริหารงานองค์กรให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายจำเป็นต้องมีปัจจัยหลายประการ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในความสำเร็จ คือ บุคลากรและผู้ที่ทำหน้าที่บริหารบุคลากร หรือผู้นำ ซึ่งทำหน้าที่วางแผน จัดองค์กรควบคุมดูแล และจูงใจหรือนำผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานลุล่วงตามเป้าหมาย ประสิทธิภาพขององค์กรจึงขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้นำแต่ละคน ในการที่จะสามารถจูงใจให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใด และภาวะผู้นำของผู้นำแต่ละคนมีความแตกต่างกัน (พิมพ์ลักษณ์ จันทวงศ์, 2557)

สำหรับสถานการณ์สร้างผู้นำ เป็นสิ่งที่พบเห็นได้ทั้งประวัติศาสตร์ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ผู้บริหารบางคนอาจไม่สามารถเป็นผู้นำได้ดีเท่ากับบุคคลที่ไม่ได้มีตำแหน่งบริหาร เมื่อเวลาที่จะต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกสถานศึกษา เพราะในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอาจมีความต้องการความรู้ ความสามารถที่เฉพาะทางของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งบริหาร หรือที่เรียกว่าผู้นำตามสถานการณ์ ความแตกต่างที่สำคัญ คือ ผู้บริหารอาจต้องพยายามแก้ไขสถานการณ์ในฐานะผู้บริหาร แต่ผู้นำเมื่อแก้ปัญหาเรียบร้อยแล้วต้องมาพิจารณาว่า สาเหตุของปัญหาเกิดขึ้นเพราะอะไร และจะป้องกันไม่ให้ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นอีกได้อย่างไร ซึ่งในโลกความเป็นจริงผู้บริหารต้องทำงานภายใต้ความไม่แน่นอน การบริหารถือว่าไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุด หากแต่สถานการณ์ต่างหากที่จะเป็นตัวกำหนดว่าควรจะใช้การบริหารแบบใดในสถานการณ์เช่นนั้น หลักคิดง่ายๆ ของการบริหารเชิงสถานการณ์นั้นถือว่าเป็นบริหารจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สถานการณ์เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ และรูปแบบการบริหารที่เหมาะสม และผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์สถานการณ์ให้ดีที่สุด โดยเป็นการผสมผสานแนวคิด และยอมรับหลักการของทฤษฎีระบบว่าทุกส่วนของระบบจะ ต้องสัมพันธ์ และมีผลกระทบซึ่งกันและกัน คือ มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสภาพแวดล้อมขององค์กร สถานการณ์บางครั้งจะต้องใช้การตัดสินใจอย่างเฉียบขาด (ชัยเสกฐ์ พรหมศรี, 2557)

การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารคน ทั้งทางด้านบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบการบริหารภายในสถานศึกษาที่ดีให้เกิดประสิทธิผลของงานและเกิดแรงจูงใจในการทำงานมากที่สุด เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ในด้านความคิด เจตคติอุปนิสัย และคุณลักษณะส่วนตัว ผู้บริหารจึงควรสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากร ให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน โดยมีความเป็นผู้นำของผู้บริหารเป็นเครื่องเกื้อหนุนอยู่เบื้องหลัง จะช่วยส่งเสริมในด้านการบริหารสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการทำงานของครูผู้สอน ซึ่งจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จได้ตามแนวนโยบายของโรงเรียน (นันทนัญญา ว่องประจันต์, 2558)

เพราะฉะนั้น การกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษา ทั้งในมิติด้านความมั่นคงมิติด้านเศรษฐกิจ มิติ ด้านสังคม และมิติด้านการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์การบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ต้องอาศัยทักษะภาวะผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน มองเห็นภาพอนาคต และสามารถ สร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานทุกคนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด (ธีระ รุญเจริญ, 2554) เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา มีบทบาทและ อิทธิพลต่อการดำเนินงานที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ศักยภาพสูงสุดมีความรู้และทักษะการดำรงชีวิตในโลกอนาคต(โชษิตา ศิริมัน, 2564) อีกทั้งภาวะผู้นำเป็น ปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนที่เกี่ยวกับ “ผู้นำ” “ผู้ตาม” และ “สถานการณ์” ปัจจัยของสถานการณ์มีผลกระทบหรือ มีอิทธิพลต่อวิถีที่ผู้นำปฏิบัติ สถานการณ์อาจส่งผลกระทบที่รุนแรงต่อการดำเนินงานขององค์กรมากกว่าตัว บุคคลรวมถึงผู้นำด้วย (ชัยเสกฐ์ พรหมศรี, 2557) ภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการกำหนดทิศทางการ ดำเนินกิจกรรมทั้งหลายในองค์กร โดยผู้นำจะทำหน้าที่ชี้แนะควบคุม สั่งการ ตลอดจนวางแผน และกำหนด เป้าหมายขององค์กรโดยรวม ภาวะผู้นำจะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นสภาพที่แท้จริงขององค์กร อันเกิดจากการใช้ ภาวะผู้นำของผู้บริหารว่าเป็นไปในลักษณะใด ซึ่งจะทำให้ทราบถึงบรรยากาศในการทำงานระหว่างสมาชิกใน องค์กรดังนั้น จึงไม่อาจตอบได้ว่าภาวะผู้นำใดเป็นภาวะผู้นำที่ดีที่สุด การเลือกใช้ภาวะผู้นำแต่ละอย่างมีทั้ง จุดเด่น และจุดด้อย ผู้บริหารที่ฉลาดหลักแหลมย่อมรู้ดีว่าในสถานการณ์ใดควรเลือกแสดงภาวะผู้นำอย่างไรจึง จะเหมาะสม เช่นเดียวกันกับการเลือกใช้ภาวะผู้นำแบบมุ่งงาน และมุ่งสัมพันธ์ ต้องคำนึงถึงลักษณะวัฒนธรรม ของแต่ละองค์กรด้วย ดังนั้น การศึกษาภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และมีความหมายอย่างยิ่งต่อการ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อให้เกิดความสำเร็จต่อองค์กร (ธงธิภา วังแก้ว, 2563)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน จังหวัดพัทลุงซึ่งข้อมูลจากการศึกษาสามารถนำไปเป็น แนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปกำหนดนโยบายในการบริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตาม มาตรฐานและภารกิจของการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง
4. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้าง ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

2.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 22 โรงเรียน รวมจำนวนครูทั้งสิ้น 314 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2565 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเทียบตารางสัดส่วนของ Krejcie & Morgan (1970 อ้างถึงใน กัลยา วาณิชยบัญชา, 2561) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 173 คน โดยคำนวณจากการนำสัดส่วนของจำนวนประชากรแต่ละขนาดโรงเรียนต่อประชากรทั้งหมด หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรอย่างเหมาะสม

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลสำคัญ สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 7 ท่าน ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการกลุ่มการศึกษาเอกชนจังหวัดพัทลุง จำนวน 1 ท่าน 2) ศึกษาธิการจังหวัดพัทลุง จำนวน 1 ท่าน และ 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 23 ข้อประกอบด้วย ผู้นำแบบสั่งการ ผู้นำแบบผู้ช่วยความคิด ผู้นำแบบมีส่วนร่วม และผู้นำแบบมอบหมายงาน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

คะแนน

ระดับการปฏิบัติ/พฤติกรรม

5 หมายถึง มีการปฏิบัติ/พฤติกรรม ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติ/พฤติกรรม ระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติ/พฤติกรรม ระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติ/พฤติกรรม ระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติ/พฤติกรรมระดับน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1.1 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอหนังสือรับรองจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ทั้ง 22 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.2 ผู้วิจัยประสานงานกับเจ้าหน้าที่งานบุคคลของแต่ละโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือและในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูผู้สอนและรับแบบสอบถามคืน ซึ่งจะใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 30 วัน

4.1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปประมวลผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

4.2 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอหนังสือรับรองจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ถึงผู้อำนวยการกลุ่มการศึกษาเอกชนจังหวัดพัทลุง และผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่เพื่อแนะนำตัวและขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์

4.2.2 ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน พร้อมกับผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่นำไปสู่แนวทาง การพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์

4.2.3 ผู้วิจัยประสานงาน โดยการนัดหมายตารางการสัมภาษณ์ และยืนยันวัน เวลาและสถานที่นัดหมายที่แน่นอนกับผู้ให้สัมภาษณ์อีกครั้ง

4.2.4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยทำการสัมภาษณ์เป็นเวลา 1 – 2 ชั่วโมง ต่อ 1 คนด้วยตนเอง จำนวน 7 ท่าน โดยใช้เวลาในช่วงผู้ให้สัมภาษณ์สะดวกและไม่กระทบกับเวลาในการทำงาน

4.2.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปและการบันทึกภาคสนามมาอ่านหลายๆครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้พิจารณาประเด็นที่สำคัญของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนและนำข้อความหรือประโยคที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมาไว้กลุ่มเดียวกันโดยมีรหัสข้อมูลกำกับทุกข้อความหรือทุกประโยคแล้วจึงตั้งชื่อคำสำคัญซึ่งจะจัดเป็นทั้งกลุ่มใหญ่ (Themes) และกลุ่มย่อยที่อยู่ภายใต้ความหมายของกลุ่มใหญ่ (Sub-theme) โดยใช้การเขียนบรรยายสิ่งที่ค้นพบอย่างละเอียดและชัดเจนพร้อมทั้งยกตัวอย่างคำพูดประกอบคำหลักสำคัญที่ได้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

5.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่า IOC (Index of Item objective Congruence: IOC)

5.1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้นำแบบผู้ขายความคิด ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมา คือ ด้านผู้นำแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.73$) และด้านผู้นำแบบมอบหมายงาน ($\bar{X} = 3.66$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้นำแบบสั่งการ ($\bar{X} = 3.62$)

1.1 ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง

ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) พิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X} = 3.77$) และด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X} = 3.67$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 3.65$)

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง พบว่า

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = .692^{**}$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผลด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .523 ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผลด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .473 ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .672 และภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .671

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้นำแบบผู้ขายความคิดกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านความสามารถในการแก้ ปัญหาภายใน

โรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ($r_{x2y4} = .673^{**}$) รองลงมา คือ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้นำแบบผู้ขายความคิดกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ($r_{x2y3} = .635^{**}$) ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้นำแบบสั่งการกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{x1y3} = .598^{**}$) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง

2.1 ภาวะผู้นำแบบสั่งการ

ผู้บริหารควรมีการควบคุมดูแลบังคับบัญชาการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด และเน้นการใช้กฎและระเบียบเพื่อให้งานสำเร็จ เป็นผู้วางแผนปฏิบัติงานด้วยตนเอง มีการกำหนดระเบียบต่างๆ ให้ครูผู้สอนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด กำหนดข้อบังคับการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมมาใช้กับครูผู้ปฏิบัติงานสอนภายในโรงเรียน ขึ้นนำสิ่งที่ต้องทำและวิธีการที่จะทำให้บุคลากรทราบ

2.2 ภาวะผู้นำแบบขายความคิด

ผู้บริหารควรใช้วิธีการบริหารโดยการให้ครูผู้ปฏิบัติงานทำความเข้าใจกับงานที่ได้รับมอบหมายก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง มีการช่วยเหลือบุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

2.3 ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม

ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในทุกด้าน แสดงให้บุคลากรรู้สึกเสมอว่าทุกคนมีส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานให้เกิด ผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีส่วนร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนวางแผนการปฏิบัติงานทุกครั้ง แสดงให้บุคลากรรู้สึกเสมอว่าทุกคนมีส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย ความสนใจ รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคลากรในโรงเรียน

2.4 ภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน

ผู้บริหารควรมีการกระจายอำนาจให้บุคลากรในโรงเรียนรับผิดชอบและตัดสินใจด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระในการปฏิบัติงาน ให้ความไว้วางใจและความเชื่อถือในความรู้ความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ มอบหมายและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้บุคลากรได้ตัดสินใจด้วยตัวเอง ส่งเสริมให้บุคลากรกำหนดแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยตนเอง และคอยช่วยเหลืออยู่ห่างๆ

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากพิจารณาตามแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ด้านผู้นำแบบสั่งการพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ด้านผู้นำแบบสั่งการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของวิชฌกร แดงแก้ว (2563, น. ๒) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหาร งานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านผู้นำแบบผู้ช่วยความคิดพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ด้านผู้นำแบบผู้ช่วยความคิดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของฤทธิชัย สุขแก้ว (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตสุถลันไทยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตสุถลันไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ด้านภาวะผู้นำแบบผู้ช่วยความคิด อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านผู้นำแบบมีส่วนร่วมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ด้านผู้นำแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของวรวรรณ ดวงเทศ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตริมกก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตริมกก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย ด้านผู้นำแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านผู้นำแบบมอบหมายงานพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ด้านผู้นำแบบมอบหมายงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของวรวรรณพร ตรีชัยศรี (2561) ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากพิจารณาตามแต่ละด้านพบว่า

2.1 ด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของสุกัญญา ขุนโยธา (2563) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถาน ศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านการพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของนิลาวรรณ สุวรรณมณี (2566) พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการศึกษา พบว่า ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของวาสนา วงษ์ชาติ (2565) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ผลการศึกษา พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ด้านการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของวิรดา สมคำ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่าประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง

3.1 ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผลด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .523 สอดคล้องกับการศึกษาของโชติกา พรหมเทศ (2557) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์กับประสิทธิผลสถานศึกษา และแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง

3.2 ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผลด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .473 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารให้ความสำคัญและความเป็นกันเองแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้การช่วยเหลือบุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครู มีความจริงใจ สามารถเข้าถึงได้ง่าย ให้ความสำคัญและความเป็นกันเองแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

3.3 ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .672 สอดคล้องกับการศึกษาของกวิสรา ชูทอง (2560) ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูง

3.4 ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .671 สอดคล้องกับการศึกษาของนันทนฤตา ว่องประจันทร์ (2558) ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง

4.1 ภาวะผู้นำแบบสั่งการ

ผู้บริหารควรมีการควบคุมดูแลบังคับบัญชาการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด และเน้นการใช้กฎและระเบียบเพื่อให้งานสำเร็จ เป็นผู้วางแผนปฏิบัติงานด้วยตนเอง มีการกำหนดระเบียบต่างๆ ให้ครูผู้สอนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด กำหนดข้อบังคับการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมมาใช้กับครูผู้ปฏิบัติงานสอนภายในโรงเรียน ขึ้นนำสิ่งที่จะต้องทำและวิธีการที่จะทำให้บุคลากรทราบ สอดคล้องกับการศึกษาของพัทธกานต์ อุ่ทองมาก (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนไม่ออกคำสั่ง กระตุ้นให้ครูใช้ความพยายามในการแก้ปัญหาต่อไป สำหรับครูที่มีความพร้อมระดับนี้ ความน่าจะเป็นไปได้ด้านประสิทธิผลอยู่ในระดับสูงสุด ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันในการตัดสินใจบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

4.2 ภาวะผู้นำแบบขายความคิด

ผู้บริหารควรใช้วิธีการบริหารโดยการให้ครูผู้ปฏิบัติงานทำความเข้าใจกับงานที่ได้รับมอบหมายก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง มีการช่วยเหลือบุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด การอธิบายรายละเอียดของงานที่มอบหมายให้ครูผู้สอนทราบก่อนทุกครั้ง เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ สอดคล้องกับการศึกษาของโชติกา พรหมเทศ (2557, น. ๓) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์กับประสิทธิผลสถานศึกษา และแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญและความเป็นกันเองแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในกระบวนการทำงาน และประเด็นสุดท้าย แนวทางส่งเสริมภา

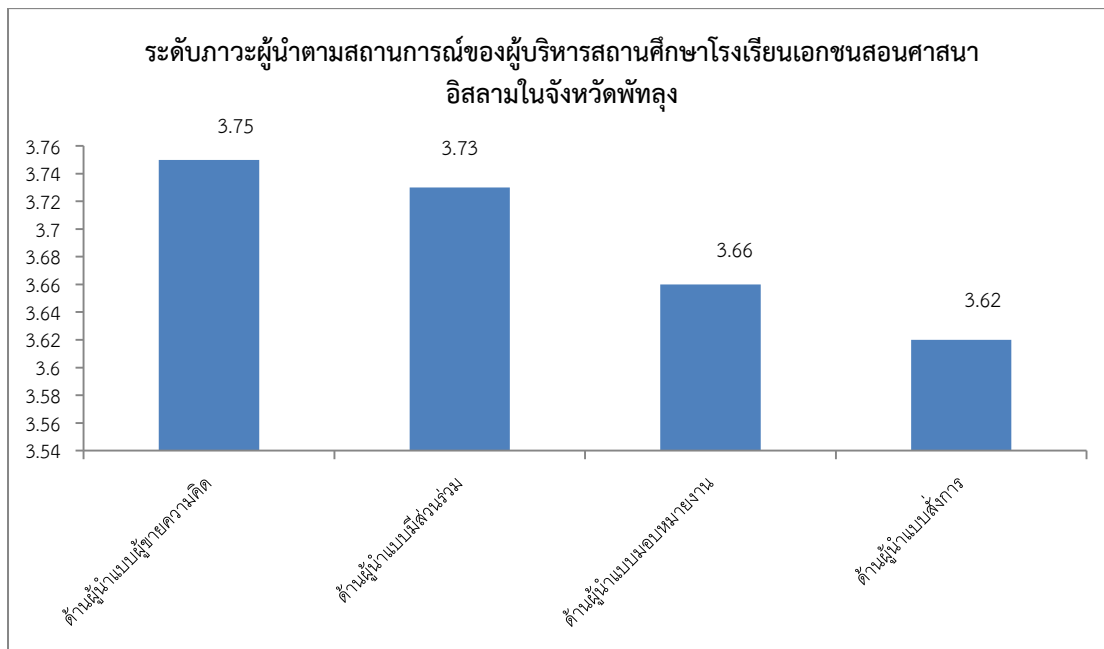
4.3 ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม

ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในทุกด้าน แสดงให้บุคลากรรู้สึกเสมอว่าทุกคนมีส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานให้เกิด ผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีส่วนร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนวางแผนการปฏิบัติงานทุกครั้ง สอดคล้องกับการศึกษาของโชติกา พรหมเทศ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์กับประสิทธิผลสถานศึกษา และแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานอย่างเต็มที่

4.4 ภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน

ผู้บริหารควรมีการกระจายอำนาจให้บุคลากรในโรงเรียนรับผิดชอบและตัดสินใจด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระในการปฏิบัติงาน ให้ความไว้วางใจและความเชื่อถือในความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ มอบหมายและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้บุคลากรได้ตัดสินใจด้วยตัวเอง สอดคล้องกับการศึกษาของธัญพร ตันหยง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า มีการมอบหมายงานให้กับบุคลากรอย่างเป็นระบบ ถึงแม้จะต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป สถานศึกษาที่มีจำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบในงานที่ชัดเจน

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$, S.D. = 0.88) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้นำแบบผู้ขายความคิด 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, S.D. = 0.81) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนรองลงมา คือ ด้านความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียนและด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 $r_{xy} = .692^{**}$) 4) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุงพบว่า ผู้บริหารควรมีการวางแผนการดำเนินงานให้เป็นระบบระยะเวลาการปฏิบัติงานและกำหนดส่งงานที่แน่นอน ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 การปกครองบังคับบัญชาของผู้บริหารที่ถูกต้อง ต้องมีการอธิบายการตัดสินใจเกี่ยวกับลักษณะงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้าใจโดยละเอียดถี่ถ้วนทุกประการ มีความสามารถในการแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งภายในองค์กรอย่างรอบคอบ

1.2 การปกครองบังคับบัญชาที่ดี ผู้บริหารต้องมีการกระจายอำนาจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับผิดอย่างทั่วถึงมีทักษะในการบริหารจัดการให้ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่ง ผลให้ผู้เรียนรู้จักการคิดอย่างมีเหตุผลและมีความคิดสร้างสรรค์

1.3 ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมรับทราบการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอน มีการบริหารจัดการและจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่นๆ ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง เพื่อนำข้อมูลไปเป็นแนวทางประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง เช่น การบริหารความแตกต่างระหว่างบุคคล วัฒนธรรมองค์กร ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นต้นเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กวิสรา ชูทอง. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2557). ภาวะผู้นำร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.
- โชติกา พรหมเทศ. (2557). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์กับประสิทธิผลสถานศึกษา และแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- โซจิตา ศิริมัน. (2564). ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 8 ประจำปี พ.ศ. 2564. (หน้า 407-416). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ธงธิภา วังแก้ว. (2563). ภาวะผู้นำในทศวรรษหน้าของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- ธัญพร ต้นหยง. (2560). บทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: ชูรสภา.
- นงลักษณ์ ใจฉลาด. (2556). หลักการบริหารงานกิจการและกิจกรรมนักเรียน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- นนทนันฎดา ว่องประจันต์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- นิลาวรรณ สุวรรณมณี. (2566). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พัทธกานต์ อู่ทองมาก. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 3 (ฉบับที่ 1), 328-336. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พิมพ์ลักษณ์ จันทวงศ์. (2557). แบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของนักวิชาการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วรวรรณ ดวงเทศ. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตริมกก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วรรณพร ตรีชัยศรี. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วาสนา วงษ์ชาติ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิชณุกร แต่งแก้ว. (2563). ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วิรดา สมคำ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สุกัญญา ขุนโยธา. (2563). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

394 ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง

ฤทธิ์ชัย สุขแก้ว. (2564). ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตสุตถินไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.